

Nr 198.

Av herr Lindhagen, om fjärran Österns problem.

Généve vill giva Asien fred,
Moskwa vill giva det frihet.
Greve Coudenhove-Kalergi.

En annan av folkförbundets aktuellaste uppgifter vid sidan av det i föregående motion avhandlade världsspråket är det så kallade »fjärran Österns problem». Såsom medlem i folkförbundet bör även Sverige intressera sig för denna sak, som nu överskuggar dagsfrågorna.

*Fjärran
Österns pro-
blem —
mänsklighets
problem.*

Med yttersta Östern menas närmast Kina och Japan, framför allt Kina, Mittens rike. Detta senare väldes dagsproblem just nu är åter endast en del av en annan tidsföreteelse, kallad Asiens uppvaknande. Men Asiens öden och äventyr i det närvarande avspeglar sig även i världsdelen Afrika. Hela Nordafrika är historiskt en framräckt arm från Asien. Dess befolkningsproblem i övrigt företer enahanda problemställning som Asiens och är i praktiken nära förbundet med detsamma.

Fjärran Österns öden äro således i själva verket sammanflätade med Europas problem. Det gäller förhållandet mellan den vita och de färgade raserna. Med andra ord, fredsproblemet i hela dess vidd: »fred på jorden och människorna en god vilja» och icke blott såsom åtskillig nationalism förmenar: »fred i Palestina och judarna en god vilja».

Med denna naturliga läggning av ämnet är Orientens problem i själva verket mänsklighetens problem, världsgåtan. Jag kan icke neka till, att »till Österland vill jag fara, där bor allra kärestan min». Där bor den mänskliga tanken och dess öden genom tiderna i jättelik förstoring till tid och rum. I Österlandet har naturen slösat sina rikaste håvor. Religionerna, de mänskliga idealen, sanningssökandet, hava där sina äldsta och mest skiftande anor. Striderna om brödet och makten mellan raser, kaster, individer ha där sin historiska tummelplats. Därför »bortom Suez låt mig draga, dit, där mänskan något är», där individen ännu är något mera än »ett av byråkratien inregistrerat nummer, ett föremål för statistik och beskattning». »Europa är en mullvadshög i jämförelse med Asien», såsom Napoleon uttryckte sig.

I den praktiska politiken just nu sönderfaller fjärran Österns mänsklighetsproblem uti tre högeligen aktuella frågor, nämligen: *politiskt* de asiatiska nationaliteternas frigörelse, *ekonomiskt* rätt även för de trångbodda österlänningarna till nya boningsplatser (befolkningsfrågan) samt *andligt* en sam-

mansmältning mellan Västerens mäktigare materia och det gamla Asiens djupare ande. Över denna statskonst kan såsom motto sättas bröd, frihet och självansvar eller med andra ord ekonomisk, politisk och andlig frihet.

Såsom ovan anmärkts, inbegriper frågan icke blott den vita rasens förhållande till Asien utan även till Afrika. Därmed är på sin plats att nu också, vad i europeiska parlament knappast skett, rikta uppmärksamheten på negerrasens framtid, vilken den vita politiken gärna fantiserar om såsom utmynnande i en utrotning. Detta är säkerligen en villfarelse, som i tid bör uppgivas. I Nordamerikas Förenade stater utgör negerbefolkningens antal tio och en halv millioner, inbegripet halvrasen mulatterna.

Motsättningen mellan den vita och svarta rasen är nu, vid sidan av det sociala, ekonomiska problemet, det svåraste i Amerikas samhällsliv. För en utomstående är det lätt att kritisera och komma med alldagliga råd. Det spörjes emellertid överallt efter lösningar, men de ligga sannerligen icke tillagade på hyllan.

En vit utväg är den svarta stammens utrotning. Detta kunde ske med indianerna i mer barbariska tider eller genom att alltmer undantränga dem från deras förfäders landområden. Negern åter är införd från en annan världsdal och införlivad med landets sociala liv. De kända negerlynchingarna i södern äro ett vanmäktigt uttryck för denna utrotningsinstinkt, mot vilken allt reser sig. En annan metod är den, som nu praktiseras efter förmåga. Man söker instinktivt, med stöd tillika av våld och våld i lagstiftning eller annorledes, särskilja de vita och svarta såsom två kaster, såsom arierna i Indien söka bevara sin ras och sitt herravälde gent emot den inhemska lägre stående rasen. Det gäller att giva negererna de minsta möjliga medborgerliga rättigheter, de sämsta anställningarna, en obetydligare undervisning. Man separerar dem i det dagliga livet så mycket som möjligt från de vita. Man förbjuder äktenskap mellan de olika raserna. I sydstaterna, negerfrågans hemort, ha dessa strävanden självfallet mest tagit fasta former.

Däremot tillåtas negererna att fritt dyrka de vitas gud och deras dogmer. De svarta kvinnorna må ock stå till buds för de vita människors fria förbindelser. Negererna hava ock tämligen stor frihet att köpa och sälja. Ibland kan detta stå de vita dyrt. Det förevisades mig en egnahemsgata, där negrer börjat förvärva fastigheter. Övriga hus, ägda av vita, blevo därigenom osäljbara till vita.

En hemlig förening Ku-Klux-Klan har särskilt tagit hand om förenämnda kastbildning. Den uppstod 1876 i sydstaterna och var riktad mot negeremancipationen, som bekämpades med terrorism. Därefter dog den ut för att åter flamma upp år 1915.

Detta nya sällskap, som består av »vita, infödda hundra procentiga amerikanare», har till uppgift »att skydda hemmens lycka, i allt upprätthålla den vita rasens förhärskande ställning, vara mänskligheten till välsignelse och bevara ständigt levande den heliga elden av obrottslig hängivenhet för den

rena amerikanismen». Sällskapet fick en tid väldigt inflytande både i syden och även i nordn. Dess medlemmar uppträdde maskerade i sina aktioner, vilket dock numera lär förbjudits. Sällskapets syfte är att i stort sett hävda det gamla anglosaxiska besittningstagandets supremati samt skapa en enhetlig anglosaxisk nationalstat. Därför bekämpar sällskapet, utom negrerna, även judarna, katolicismen, invandringen och pacifismen. Det uppträder ock mot vita mäns förbindelser med svarta kvinnor och mot lönnkrögeri.

Ingenting är nytt under solen och vi känna igen uti denna rörelse liknande företeelser i de europeiska staterna.

Under dessa förhållanden går livet dock sin obevekliga gång. »Endast dårarna bygga dammar av spån om vårarna.» Den radikalaste lösningen eller sammansmältningen genom blodet påbörjas av den vite mannen själv. Sällan sker fortplantning mellan vit kvinna och svart man, men i stor utsträckning mellan vit man och svart kvinna. Härigenom uppkommer en allt talrikare halvras, mulatterna. Dessa behandlas visserligen av den vita kastandan utan miskund också såsom negrer. Endast hundra procent anglosaxiskt blod godkännes såsom legitimt. Emellertid bilda mulatterna en brygga mellan de båda raserna i alla fall. Negrernas berömdaste ledare Booker Washington var av halvras och negrernas nuvarande ledare filosofie doktor och f. d. professor i sociologi W. E. Burghardt du Bois är det likaså.

Ett mera närliggande mål för negrerna har enligt naturens lagar blivit vinnande av full jämlikhet utan blodsblandning. En elit inom negerfolket har på senaste tiderna skapat en ny typ, kallad »den nya negern». De kräva utom likställighet en uppblomstring av negerkulturen till jämbördighet med den vita för att ådagalägga den förras likvärdighet. De sträva efter att själva skapa bestående insatser i vetenskap, litteratur och konst. Du Bois, som författat böckerna »Det svarta folkets själ», »Mörkt vatten» m. fl. arbeten i negerfrågan, går i spetsen för en aggressiv politik, som ej vill nöja sig med Booker Washingtons tålmodiga uppfostran och passiva motstånd. Denna negerrörelse är revolutionär, icke så, att den vill omstörta någon författning, men den vill en social omvälvning för dess folk. Den anses av det vita kastväsendet vara ganska farlig.

*Negerrasens
framtid.*

Under intryck av svårigheterna har denna nya negerpolitik upptagit en femte lösning, den rationellaste säkerligen i århundradenas ljus, men måhända icke i årtusendenas. Den har börjat rikta sina blickar ut över större vidder. Drömmen om ett stort negervälde, en stat för världens tvåhundra miljoner negrer i hemlandet Afrika börjar såsom en hägring resa sig bortom havet. En rörelse således lik judarnas zionism, en väldig emigration tillbaka till fädernas helgade jord. För ändamålet har bildats en organisation kallad »Universal Negro Improvement Association and African Communities Leage». I samband därmed har startats en ångbåtslinje »Black Star Line» samt en »Negro Factories Corporation». Organisationen höll i augusti 1920 den första internationella negerförsamlingen. Denna utfärdade en negrernas oavhängig-

hetsförklaring, antog en nationell flagga och en nationalsång samt utsåg en provisionell president för Afrika, en ledare för de amerikanska negrerna och två ledare för negrerna i Västindien samt Central- och Sydamerika.

Organisationens högsta råd har utfärdat en allmän negerkatekes »Universal negro katechism». I denna finnas bland andra följande frågor och svar:

»Har Gud skapat någon grupp eller ras av människor högre än andra?

Nej, han skapade alla raser lika och av ett blod att dväljas på alla delar av jorden.

Vilken är Guds färg?

En ande har ingen färg, icke heller andra sidor eller egenskaper.

Skola negrerna någonsin bliva förunnade jämlik möjlighet och behandling i länder, styrda av vita människor?

Nej, de skola åtnjuta fulla rättigheter till mandom och frihet, endast när de upprätta sin egen nation och styrelse i Afrika.»

Dagens utopi är morgondagens verklighet, åtminstone ofta nog. Låtom oss icke glömma, att den sydafrikanska unionen har en negerfråga av samma slag som den amerikanska.

Skillnaden är den, att i den afrikanska unionens fyra provinser äro negrerna i stor majoritet. Där funnos år 1923 1,7 millioner vita, 5,3 millioner negrer och 0,2 millioner asiater. Medräknas vissa lydländer, bliva negrerna fullt 8 millioner mot mindre än 2 millioner vita. Dessa negrer utgöra negerrasens blomma, flertalet äro kaffrer och tillhöra bantufolkens stora språkfamilj. Denna kraftfulla och stridbara ras rör sig på sin gamla mark och har på samma gång liksom de amerikanska negrerna blivit en oumbärlig faktor i samhällslivet. Spänningen är mycket stor mellan de vita, inberäknat arbetarna, och den färgade rasen. Inom den senare ha infödda ledare redan framträtt. Den vita rasen härskar här ännu mera genom terrorisering, men i tidernas längd blir detta tillstånd ohållbart. Det är ganska sannolikt, att liknande självständighetssträvanden, som ovan skildrats från Amerika, upptagas även här, och då kunna de bägge skilda delarna av jordens negerbefolkning återfalla varandra i armarna. Det största hindret blir, att även hela Afrikas jord tagits i besittning av europeiska makter för sin nytta. Naturens vägar äro emellertid outrannsakliga. En vacker dag i framtiden står kanske det stora negerriket där. Måtte då icke de afrikanska negrerna också vägra sina amerikanska stamförvanter tillträde till det nya riket, liksom de vita i Amerika nu regla sin dörr för sina stamförvanter i Europa.

Kinas frihetsrörelse.

Skottet i Sarajevo inledde världskriget. Det var blott en liten droppe, som rann över. Det stora flödet av krigsorsaker fanns där förut.

Några skott den 30 maj 1925 i Shanghai ha givit luft åt den gamla kinesiska frihetsrörelsen. Har denna gnista väl tänts, sprider den sig till hela Asien och dess utlöpare, och vi stå kanske nu inför begynnelsen till den stora uppgörelsen.

Den europeiska civilisationen har därute bringat landsförvärv, protektorat, exterritoriell domsrätt, inflytelsesfärer och många andra förödmjukelser. Det

främsta kinesiska klagomålet för närvarande är, att de främmande settlements och koncessioner, som stå under främmande lag och ordningsmakt, erbjuda asylrätt åt politiska kineser samt därigenom förgifta det politiska livet och enhetssträvandena i Kina.

På föråret 1925 uppgavs, att en kinesisk arbetare i de japanska bomullsfabrikerna i Shanghai blivit dödad av en japansk förman. Detta föranledde studentdemonstrationer, därvid en del studenter arresterades av settlementspolisen. Den 30 maj kom en folkskara, mest studenter, till platsen, där de arresterade höllos inspärrade, och begärde de senares frigivning. Den engelske polisofficeren, som förde befälet, trodde att fara förelåg och gav order att skjuta på folkmängden. Därvid dödades och sårades en del studenter. Nu brast det löst. Stora studentdemonstrationer höllos dagligen och spridde sig till hela riket.

Kina företer visserligen på ytan bilden av en hopplös söndring, men allt har sina orsaker. Kinesiska rövare till sjöss och lands förekomma därför att livsuppehälle saknas genom att ångbåtarna utträngt de kinesiska rodd- och segelbåtarna. Översvämningar, överbefolkning och missväxt skapa hemlösa befolkningsskaror. Den starkt utpräglade kinesiska lokala självstyrelsen möjliggör ärelystna landshövdingars självrådiga uppträdande såsom krigsherrar och skatteindrivare utan att kunna tyglas av den svaga centralstyrelsen. De utländska privilegierna underblåsa som sagt också splittringen.

Bakom detta skum på ytan döljer sig emellertid det under årtusenden grundmurade kinesiska samhället och dess höga kultur. Inför varje övergrepp från främlingarna står nordens såväl som södern enad som en man. De största omvälvningarna där ute äro av kulturell art och synas icke för den ytlige betraktaren. I denna nationella pånyttfödelse spela de kinesiska studenterna en mäktig roll. Undervisningsväsendet går framåt med stormsteg. En revolution i skriftspråket pågår och mäktiga strävanden göra sig gällande för att skapa ett enhetligt riksspråk »från Mandshuriet till Sumatra». Enligt vad som intygas från olika håll och särskilt från missionärorganisationer sprider sig från befolkningen i stora lager en allt större sympati för och förhoppning till det södra Kinas tillfälliga styrelse, Kantonregeringen. Dess allmänpolitiska uppfattning är icke fullt klar och bekymrar för övrigt icke kineserna. De ha en förnimmelse av att denna regering dock ledes av ideella bevekelsegrunder. Den håller en hitintills okänd mansukt i sina arméer och den anses såsom den säkraste stödjepunkten för landets enande och de främmande privilegiernas successiva avskaffande.

En av de största svårigheterna för avrustningen i världen ligger i dessa nationella frihetssträvanden, som förberedas i Asien. De latinska och anglosaxiska rasernas obenägenhet för avrustning bottnar säkerligen mest i deras fruktan för Asien och Afrika och dessas eventuella hjälpare Sovjetrepubliken. Det huvudsakligen europeiska folkförbundet kan lätt överflyglas och föras i ledband av denna situation. Från dylikt kompanjonskap måste de skan-

Folkförbundet samt Asien och Afrika.

dinaviska länderna självfallet skilja sig. Kravet på oss att hålla en kontingent krigsfolk åt folkförbundet kan lätt bliva en stor fara och en skyldighet i strid emot våra lojala intressen. Det är då så mycket mera makt-påliggande, liksom även en förpliktelse i och för sig, att även Sverige såsom medlem i folkförbundet verkar inom detsamma även för Asiens och Afrikas självbestänningsrätt, den viktigaste lösningen av »fjärran Österns problem». Därmed förhjälpa vi också efter förmåga de latinska och anglosaxiska raserna att med heder och utan ruin dra sig ur det farliga spelet.

Förhållandet är emellertid, att folkförbundets akt ej upptager något stadgande om nationernas självbestänningsrätt. Förbundsakten bekymrar sig i detta avseende enbart om vissa samhällen, som tidigare tillhört turkiska riket och nått en sådan utvecklingsgrad, att deras ställning såsom oberoende nationer provisoriskt kan erkännas.

Det är begripligt, att de segrande västmakterna icke voro beredda att i förbundsakten omedelbart inskriva en rättighet, som kunde återopas av befolkningen i deras utomeuropeiska besittningar för nationell frigörelse. Det är ock av denna anledning Spanien och Frankrike kunnat föra krig mot Riffelkabylerna i norra Afrika, vilka stridde för sin frihet, utan att folkförbundet rört ett finger till medling. Det har icke ens i någon mån avlyssnat Abdul Krims redan vid krigets första skeden uttalade önsknings därom. På samma sätt har folkförbundet icke bekymrat sig om engelska regeringens bekanta ultimatum till Egypten. I överensstämmelse härmed fick egyptiska parlamentet veterligen icke ens något svar från de europeiska parlamenten eller deras regeringar på sin hänvändelse om en sådan medling. Nationernas självbestänningsrätt har därför i folkförbundets konstitution och yttre framträdande, så vitt gäller ofria nationaliteter och i synnerhet de utomeuropeiska, betraktats endast såsom en inre angelägenhet för den härskande staten och ej såsom en internationell rättsfråga.

Det är denna orättens hemvist inom folkförbundet, som utgör en av de största farorna för världsfreden, för Europa och medelbart även för Sverige. Så vitt jag förstår, böra således svenskarna både av förpliktelse och egen omtanke medverka för rättens tillblivelse på ifrågavarande område. Denna uppgift bör ock lättare komma till synes för stater, som icke hava obehöriga utomeuropeiska intressen att bevaka.

Nu vet jag visserligen, att konstitutionsutskottet ej kommer att i någon mån intressera sig för denna sak. Utskottet kommer såsom hitintills underlåta att ens avgiva det i grundlagen föreskrivna utlåtandet över motionen. Senast förra året avfärdades förevarande solklara önskemål allenast därmed, att detsamma »synes vara alltför oklart och obestämt angivet för att kunna tjäna till utgångspunkt för praktiskt handlande».

Denna utskottets ställning är också ett utslag av den parlamentariska krisen, vilken dödat vårt gamla konstitutionsutskott. Vid enskilda samtal med utskottets ledamöter och någon gång till och med under debatterna

visa sig samma medlemmar hava fullt klart för sig vad det gäller samt resonera gärna och klokt om saken. Man kommer att tänka på Ciceros yttrande om, att »senatorerna äro förträffliga människor, men senaten är ett odjur». En ny tid kommer dock en gång att företaga en allmän revision även av konstitutionsutskottet, när medkänslan för allas rätt återuppvaknat och kristiden sålunda övervunnits. Denna tid måste oavlåtigen påskyndas genom påminnelser om densamma.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen ville,

1) uttala såsom sin uppfattning, att »fjärran Österns problem» är en angelägenhet, som berör rätten och världsfreden och således även måste intressera Sverige;

2) erinra om, att denna aktuella fråga följaktligen bör upptagas av nationernas förbund till ingående bedömande från grunden;

3) giva uttryck för denna sin uppfattning genom att begära svenskt initiativ i syfte, att förberedelsevis nationernas förbunds akt må fullständigast med uttryckligt erkännande av nationaliteternas självbestämningsrätt i alla världsdelar.

Yrkande.

Stockholm den 20 februari 1927.

Carl Lindhagen.

INNEHÅLL.

	Sid.
Fjärran Österns problem — mänsklighetens problem	13
Negerrasens framtid	14
Kinas frihetsrörelse	16
Folkförbundet samt Asien och Afrika	17
Yrkande	19